

Izhaja vsak torek in soboto v tednu ob 11. uri predpoldne za mesto ter ob 3. uri popoldne za deželo. Ako pade na ta dneva praznik izide dan prej ob 6. zvečer. Stane po pošti prejemati ali v Gorici na dom pošiljan celoletno 8 K., polletno 4 K. in četrtletno 2 K.

Prodaja se v Gorici v tobakarnah Schwarz v Šolskih ulicah in Jellersitz v Nunskih ulicah po 8 vin.

GORICA

(Zjutranje izdanje.)

Uredništvo in upravnništvo se nahajata v „Narodni tiskarni“, ulica Vetturini h. št. 9.

Dopise je nasloviti na uredništvo, oglase in naročino pa na upravnništvo „Gorice“. Oglasi se računijo po petih vrstah in sicer ako se tiskajo 1-krat po 12 vin., 2-krat po 10 vin., 3-krat po 8 vin. Ako se večkrat tiskajo, računijo se po pogodbi.

Izdajatelj in odgovorni urednik Josip Marušič.

Tiska „Narodna tiskarna“ (odgov. J. Marušič).

Vprašanja

poslanca dr. Aleksija R. Rojica na c. kr. ministerstvo notranjih zadev glede zgradbe deželne bolnišnice in norišnice v Gorici.

Dežela goriška nima nikake svoje bolnišnice, ker bolnišnica usmiljenih bratov v Gorici, katera je dobila po prizadevanju deželnega odbora z dnem 3. jan. 1886 pravico javnosti, je privaten zavod, v čegar zadeve se ne sme mešati goriški deželni odbor niti najmanjše, kar je podpisane sam priznal s svojim odlokom z dne 25. junija 1886, št. 440/86 in kar je priznalo tudi visoko c. kr. namestništvo s svojim odlokom na podpisane z dne 13. nov. 1886, št. 11082 III.

A ženska bolnišnica v Gorici je pa last goriškega mesta.

Obe bolnišnici sti v jako slabem stanju, kakor je razvidno iz moje brošure „O vprašanju glede zgradbe deželne norišnice in bolnišnice v Gorici“, iz brošure dr. Pontonija: „Considerazioni del Dr. Luigi Pontoni, primario della sezione medica e del reparto maniche del civico ospedale femminile, circa le tre proposte della Giunta provinciale di Gorizia nella questione del manicomio“, stran 7, kakor tudi iz poročila dr. Arona Luzzatto: „Rapporto sanitario del Comune di Gorizia per 1900“ stran 14, katere prilagam pod 1-3/1.

Norišnice dežela goriška pa sploh nima; umobolni se samo tlačijo v prostore zgoraj navedenih bolnišnic, katere temu namenu izdati nič ne odgovarjajo; pa niti ti prostori ne zadostujejo in dežela je siljena, dajati svoje umobolne v sosednje italijansko kraljestvo.

Naravno je, da z ozirom na bolnišnico in norišnico je hitra pomoč neobhodno potrebna; enako naravno je pa tudi, da se začne spomočjo pri bolnišnici, ker šteje največ bolnikov, večinoma ozdravljivih, in ki deželo največ stanejo in jo izsesavajo in ker se za njo izdani kapital amortizira, ne pa z norišnico, katera, ako ima dobro uspevati, zahteva dobro urejeno bolnišnico kot neobhodno potreben predpogoj. Za umobolne ne romajo iz dežele tako ogromne svote, kakor za navadne bolnike; za norišnico, ako se zida samostojen zavod, se deželi za njo potrošeni denar nikdar ne povrne, in to radi tega, ker vsled dotične državne postave mora dežela svoje umobolne sama vzdrževati (§ 1. drž. zak. 17/2 1864, št. 22), ker so sploh vsi siromaki.

Finančni odsek deželnega odbora goriškega je v svojem poročilu na deželni zbor z dne 4. maja 1900 to potrebo jako dobro motiviral in deželni zbor je v svoji seji z istega dne potrebo tudi dovolj jasno priznal s tem, da je naložil deželnemu odboru, naj kupi potrebni prostor, na katerem naj se sezidajo skupaj vsi trje zavodi, bolnišnica, norišnica in hiralnica, naj napravi za vse te zavode splošen načrt in podroben načrt za norišnico. Žal, da komisija, katero je deželni odbor v ta namen sestavil, se ni držala načel in sklepov deželnega zbora, marveč se je postavila za sodnika ter prišla do zaključkov, ki so popolnoma nasprotju s sklepi deželnega zbora z dne 4. maja 1900, izrekla je namreč, da prostor, ki obsega 26 oralov, zadostuje komaj za norišnico, in da treba brez ozira na hiralnico, ki bi norišnico močno razbremenila, in brez ozira na javno

bolnico, ki je neobhodno potrebna, začeti z zidanjem same norišnice, katera bi stala okoli 1,200.000 K, torej vsaj štirikrat več, nego je deželni zbor z dne 4. maja 1900 dovolil in toliko, kolikor uboga goriška dežela za en sam zavod ne more zmagovati.

Ta predlog imenovane komisije, katere zdravniški člani večinoma niso neodvisni in ne popolnoma prosti pri oddajanju svojega mnenja, (jeden je namreč mestni fizik, drugi občinski svetovalec in primarij bolnice usmiljenih bratov, tretji primarij mestne bolnice in četrti je pa celoro in vodja bolnišnice usmiljenih bratov), ker so zastopniki mesta, zavodov in korporacij, katerih interesi se križajo z deželno bolnico, pride v kratkem pred deželni zbor, kateri naj o njem sklepa. Ker je razvidno, da ta predlog nasprotuje zahtevi, katero mora v imenu humanitete staviti veda z ozirom na zdravstvo, da naj se namreč najprej zagotovi bolnica, a potem še le priredi blaznica, kakor tudi da izključuje zgradbo bolnice, če ne za vedno, vsaj za 50 let, ako se s prej navedenimi stroški zgradi blaznica, ki izkrvavi deželo, je podpisane kot zdravniku, hišnemu posestniku v mestu Gorica in deželnemu poslancu, veliko na tem ležeče, poizvedeti, kako sodi visoka vlada o tem vprašanju.

Opomniti pa moram, da to ni le moje mnenje, marveč da se mnogi stanovski kolegi z menoj vjemajo, da so posestniki v mestu in županstva po deželi vložili na deželni zbor peticije, da naj se sedanja bolnišnica usmiljenih bratov, ki je bila od l. 1654 do leta 1787 na Placuti, preloži iz mesta in da naj se pred vsem drugim zgradi javna bolnica, ob enem pa tudi, ali vsaj tako hitro ko mogoče deželna blaznica, pa na način, da dežela ne obnemore pod troški teh stavb, marveč da se izdani kapital polagoma amortizuje, da se občinam bolniški stroški zmanjšajo in da prehranitnina ostane v deželi.

Prosim torej kot jedini zdravnik v deželnem zboru goriško-gradiškem visoko vlado, da bi blagovolila odgovoriti na naslednja vprašanja:

1. Ali je tudi ona tega mnenja, da je, splošno rečeno, bolj potrebna bolnica nego blaznica, da torej treba, ako hoče dežela v tem oziru kaj storiti, prej rešiti vprašanje gledé bolnice nego ono gledé blaznice?

2. Ali je visoka vlada prepričana, da sedanja bolnica usmiljenih bratov v Gorici, ki je bila zidana l. 1758 za sirotinje — „per gli poveri orfanelli della Contea di Gorizia“ — popolnoma na prostem, ki do danes ima še vedno svoje stare zidove in ki je zdaj popolnoma obkoljena od privatnih hiš, ki jej kvarijo zrak in jej jemljejo zrak in svetlobo, odgovarja zahtevam, katere mora staviti zdravniška veda na javno bolnico?

3. V slučaju, da je vlada voljna dovoliti, da se dá za silo radi pomanjkanja drugih dobrourejenih bolnic še dalje rabiti mestna ženska bolnica in bolnišnica usmiljenih bratov, ali more visoka vlada zagotoviti, da ta bolnica bo zadostovala deželnim potrebam še 50 let, da v tem času se ne prikaže v njej azijska kolera kakor l. 1886 ali kaka druga kužna bolezen, ki bi stavila v nevarnost življenje preskrbljenec v bolnišnici samih, kakor tudi bližnjih hiš, mesta in dežele, da visoka vlada ne bi

silila deželo, katera izkrvavi na predragi deželni blaznici, da se zida potem posebej še javna deželna bolnica?

4. Ali je visoka vlada voljna uplovati po svojem zastopniku v deželnem zboru na to, da se vprašanje o deželni bolnici, blaznici in hiralnici reši v onem smislu, ki odgovarja prepričanju državnega zdravstvenega sveta, oziroma sklepu deželnega zbora z dne 4. maja 1900 in individualnosti naše dežele, ki zahteva združenje navedenih zdravstvenih zavodov, pa tako, da ne prejudicira lečenja navadnih bolnikov malo število razgrajenih blaznic, ki se dajo po paviljonskem sistemu od bolnice primerno oddaljiti?

V Gorici, 6. julija 1901.

Dr. Aleksij R. Rojic.

Voda na mlin.

(Konec.)

No, mi smo že toli in tolikrat dokazali, da nam niti ni treba z nova omenjati, da je impertinentna trditev „naprednega“ člankarja, kakor da ima Tumova klika za seboj sploh kako „število ljudstva“. Le poglejte na shode, katere prirejajo ti klaverni naprednjaški vitezi po deželi in se usiljujejo ljudstvu s svojimi tisočkrat omlatenimi neslanimi frazami: koliko je pristašev te klike? In kako so? Prav jih je označil pesnik: „krčmarje vse, njih pivce in žganjarje in lahko živce!“ To je število dr. Tumove klike, ne pa „velikanska večina slovenskega ljudstva na Goriškem“. Zares, velikanska večina našega ljudstva bi storila pač prav, da vrže iz sebe te ljudi z njihovimi generali vred.

Uprav smešnega se je pokazal člankar s svojo trditvijo, da volilci „Slogin“ kandidatov niso poznali sodnega svetnika Rutarja.

Ali je člankar ne samo zloben, marveč tudi tepec, kar se tiče poznavanja goriških razmer? Sodnijski svetnik Rutar, goriški rojak in poznan po svojem službovanju v raznih sodnih okrajih na Goriškem in blagem značaju ter spoštovan povsodi, kjer je živel in delal v prid naroda, on naj je nepoznan, pač pa naj pozna naše ljudstvo razne pritepenice, ki pridejo k nam s trebuhom za kruhom, da bi tu ugodno živeli ob žuljih našega kmeta; naše ljudstvo naj ne pozna domačina svetnika Rutarja — seveda ker je bil „Slogin“ in ne „napreden“ kandidat — pozna pa naj — Štajerca dr. Treota, ki je prišel sem, da bi mu mi priskrbeli tukaj sijajno življenje, in ki nima druge „zasluge“ za goriške Slovence, kakor da je — njegova žena Kraševka!

Svetnika Rutarja ne bi smelo voliti naše ljudstvo, — pri njem velja komanda iz ulice Vetturini; ako pa ima voliti ljudi iz naprednjaškega tabora, o tu pa ni nobene komande; okrožnica „napredne“, ki velevala ljudstvu, da se brez ugovora kloni ukazom odbora „napredne“ — to ni komanda, kaj ne?

Ali je mogoče več lumparije v eni sapi? Mi goriški Slovenci naj se kar pohlevno umaknemo v kot ter samo trudimo se, da bodo razni zdrabarski prihajajoči nosili v deželi krono, pri tem pa izkoriščevali ljudstvo, polnili si žepce ter živeli razkošno!

Seveda nekaj tacega ste namerali in ker se je vaše lepe nakane spre-

gledalo in opozorilo na to nevarnost ljudstvo, zato je bilo „potreba razkola“?!

Prepošteni člankar pravi, da je razkol rodil preobrat; — seveda ga je rodil, pa še kakega, da bi na njem izkrvavelo naše ljudstvo, ako bi ga ne branili pred naprednimi kragulji pravi njega prijatelji, kajti razpor je bil in je dobrodošel le advokatu in kramarju in advokat in kramar g tudi obobčevata, izpodkopavata pa vse, kar je rečeno narodnega in njima ne donša mastnega dobička; radi tega hujskata proti jedinemu šolskemu zavodu „Šols mu Domu“ tako, kakor ne hujskata prou sami „Legi nazionale“. S te strani je treba poznati razkol s te, a ne z one, s katere ga razkričava hudoben „Sočin“ člankar.

Gorje našemu narodu, ako bi ga vodili taki „poštenjaki“ kakor je on, potem bi res ne bilo nikogar, ki bi se vezal z Italijani, ne Gabrščka ne Tume, marveč ves narod bi bil privezan kot suženj na konjsko kopito našega sovražnika in bi bil tam, kjer ga želi člankar in njegovi somišljeniki, ki delajo po geslu „naj pa vse hudič vzame, ako naša ne velja!“

A naše ljudstvo si je že jako izbistrilo pojme o naprednjakih baš od zadnjih državnoborskih volitev sem. Kajti ne le, da so se ljudstvu odprle oči, ko čuje, kako zdaj tožarijo pri sodiščih nahujskani volilci napredne kolovodje za dolžni — Judežev groš, marveč spoznalo je tudi, da napredni kragulji iščejo le, kako bi oni od žuljev ljudstva dobro živeli, ga vpregali v jarem napredne suznosti, potem pa, kar se je v „Soči“ že zgodilo, javno ljudstvu v obraz govorili, da je narodnost postranska reč. —

Ne, naše ljudstvo je šlo le enkrat na led slepičem in ne pojde več, zato je tudi napredna slava že prekoračila svoj vrhunec in zdaj gre s to slavo doli, o tem priča vsak naprednjaški shod. Zaman je napeljanje vode na naprednjaški mlin — kolo je polomljeno, ne vrtil se več, a v mlinu bodo kmalu vladale le še miši in podgane!

Najnovejši „preustrojbar“ našega petja.

(Konec.)

Tržaška „Edinost“ si že leto in dan prizadeva, da bi spravila veselice slov. društev v Trstu in okolici v nekaj red zastran časa. Večkrat se je namreč pripetilo, da sti imeli dve društvi isti dan veselico. Vsled tega ni bila v takem slučaju nobena veselica tako obiskana, kakor bi lahko bila, ako bi se ne bili udeležniki cepili. Tako v Trstu in okolici, kako pa v Gorici? Naša „Čitalnica“ je imela v drugi polovici januarja in v februarju — kakor vsako leto — ob sobotah plesne vaje in plesu, kar je bilo že v začetku januarja v časnikih naznanjeno. A čujte, kaj naredé naši „naprednjaški“ kolovodje! Vse sobote, ko se je v „Čitalnici“ plesalo, so prirejali „Pri treh kronah“ različne sokolske, pevske in kolesarske shode in večere. Namen je bil, odtegovati moško mladino od čitalničnih plesov, da so potem v „Soči“ svoje kaline na deželi „farbali“, kako „Čitalnica“ „propada“, ker se jim

*) To pišemo posebno na naslov tržaške „Edinosti“, da si ogleda svoje ljubljence in varovance, kakošni so takrat, ko se ne zлага rodoljubje z njih kramarsko politiko. — Ured.

ni posrečilo dobiti čitalnični odbor v svoje roke. Kaj so vse ti ljudje počeli to zimo zoper „Čitalnico“, mater vseh slov. društev v mestu, to je grozno, nezaslišano in neverjetno. To se ne dá niti povedati; kajti mnogo je takega, da ne spada med omikane ljudi in še manj v javni list, ki ima vzgajati narod s krepostnimi vzgledi, ne pa ga pohujševati z izrodki nizkih pobalinskih strasti. Mi rečemo le toliko, da ni bilo peščici mladih neizkušenih ali v strasti duševno vtopljenih rogoviležev, katerim so znani navdihovalci narodnega razkola izročali izvojevanje tega grdega boja zoper zaslužno narodno društvo, nič tako nizko, da bi jim ne bilo dobrodošlo. Zdaj je prišel mladozobi, gosposko oblečeni fantalin brez dovoljenja v čit. dvorano, ter se zaganjal v plešoče pare, da bi motil ples; zdaj je došel član uradništva iz Tumove odvetniške pisarne tudi brez dovoljenja k čitalničnemu velikemu plesu izzivat praznično oblečene čitalničarje, imajoč kolesarsko čepico na glavi in lisičje-rujavo obuvano na nogah; zdaj je znanega gorskega veleposestnika sin, ki zna izvrstno igrati ulogo najšurovejšega kmetkega fanta, odtegoval od plesa plešoče mladeniče, vabeč jih „na bokal kuhanega vina“ itd. Tu vidijo tržaški in drugi Slovenci, kako krasno socijalno življenje živimo goriški Slovenci, odkar ga je začel dr. Tuma tako „fletno“ reorganizovati s svojim pevskim društvom!

Vrnimo se zopet k Tumovi „poslanici“! Pričakovati je bilo, da bode dr. Tuma toliko previden in se izognil v javnem listu vsaki opazki o svojem famoznem pismenem dogovarjanju za svoje društvo s čitalničnim odborom. On ni storil tega, šel nam je na led, in mi mu hočemo slediti v posebnem članku.

Oblastnost, kakoršne je zmožen le en Tuma, je, da podtika v oni „poslanici“ naše članke o njegovem „petju“ g. čitalničnemu pevovodji, kateremu hoče on — pobegli učitelj — dajati še lekcije o nalogi narodnega učitelja. Ker je hotel pri tem naš list zadeti, se mu moramo tudi mi odzvati. Dr. Tuma se ne sramuje podpisati se pod sestavek, v katerem nam izreka najhujšo nezasluženo obsodbo, ki more kak list zadeti. Dr. Tuma izjavlja, da je naš list tak, da bi se — seveda po njegovem mnenju — moral vsak učitelj in vzgojitelj mladine sramovati, zanj („Gorico“) kaj napisati. No, no, glejte, kako milostno! Mi vemo, da bi g. doktorja spravili v največjo zadrego, ako bi zahtevali od njega le en sam dokaz za resničnost te razžalitve, katero nam je hotel frivolno zabrusiti v obraz. Kaj pa nahaja dr. Tuma slabega na našem listu? Glavna naloga vsakega časnika je, da si prizadeva ljudstvo poučevati in vzgajati. Ali te naloge morda mi vestno ne vršimo? Ali ni naš list tak kakor je bila „Soča“, dokler je ni še on vpregel v voz svoje va-banque-politike, t. j. pravo glasilo slovenskega naroda na Goriškem? Ali ni naš list tak, da ga lahko damo v roke vsakemu otroku? Ali misli dr. Tuma, da naj posnema naš list njegovo „Sočo“, ki si je stekla žalostno čast najpohujšivejšega lista na Slovenskem? In specijalno, kar se učiteljstva tiče, kdaj smo mi izpodkopavali ugled šolstvu tako kakor „Soča“, obsuvsši g. deželnega šolskega nadzornika z najtrivijalnimi psovskami, katerih so zmožni le tarabe najnižje vrste. Pravi otroci nikdar ne pozabijo onega, ki se jim drzne očeta javno žaliti, in goriški učitelji naj podpirajo list, v katerem je bil njih glavni predstojnik tako robato napaden? — Ne, ne, g. doktor, narobe je res: Največjo sramoto si dela učitelj, ki podpira kot plačnik ali dopisnik tak nemoralni list kot je „Soča“. To je pribito, g. doktor! —

Sklepaje to vrsto člankov, naj se dotaknemo še sklepa Tumove „poslanice“, ki je tak, kakor so menda vsi njegovi sklepi. Ker je preteklost in sedanjost Tumovega narodnega delovanja taka, da nam povsod kaže le pričeto in nikjer dovršeno delo, ni čnda, da more sebe

in svoje pristaše tolažiti le z upanjem na boljšo prihodnost. Tako je storil tudi v oni „poslanici“. Mi mu to medlo veselje radi privoščimo, vendar bi pa najbolje storil, da bi se ne šopiril s „pohvalo“ onih, kateri ga ne poznajo, kakor ga niso poznali do pred kratkim goriški Slovenci. Vsaj drugih naj ne smeši, če ima že sam na sebi tako veselje. Mi imamo namreč v mislih „priznanje“ odbora „Glasb. Matice“ v Ljubljani za njegovo društvo, katero „priznanje“ cituje na koncu svoje „poslanice“. Koga pa hoče g. doktor s tem „priznanjem“ slepiti? I kaj pa kaže to „priznanje“? Nič drugega kakor, da je dr. Tuma pisal odboru „Glasb. Matice“ in mu našteval vse svoje velikanske glasbene moči, kakor dr. Tuma sploh drugače ne more. In odbor „Gl. Matice“, ki dr. Tuma ne pozna, kakor ga i mi nekdanj nismo poznali, je vzela one zračne Tumove načrte za „gotov denar“. Kaj ne, kako „krvavo“ zaslužno „priznanje“!

Dr. Tuma naj le tako nadaljuje, kakor je pričel, potem bode že videl, kako se „mnooobetajoči pojav“ izpremeni v propad kulturnega delovanja med goriškimi Slovenci.

Goriški deželni zbor.

Sedma seja.

V četrtek ob peti uri popoldne bil je začetek te seje. Navzoči vsi poslanci razun Dottori-ja in Gabrščeka. Po prečitanem in odobrenem zapisniku prejšnje seje prebere tajnik nekatere vloge na deželni zbor. Mej temi vlogami bila je tudi vloga hišnih posestnikov v bližini bolnišnice usmiljenih bratov, katero vlogo smo o svojem času objavili v svojem listu in ki zahteva istočasno zgradbo bolnišnice in norišnice in odstranitev bolnišnice usmiljenih bratov z sedanjega prostora. Na predlog poslanca dr. Rojca se ta prošnja odkáže finančnemu odseku. Na to se preide k dnevnemu redu.

Posl. dr. Tuma utemeljuje — po svoje svoje tri v zadnji seji stavljeni predloge glede „uravnave cest na Tolminskem — deloma na Kanalskem in v Brdih“, glede „uravnave budournikov, rek in potokov“ in pa „glede kredita 40.000 K v podporo male obrti“. Govornik meni nekako, da obstoji zboljšanje malih obrtnikov v znanju podpisovanja menjic in v — knjigovodstvu, posebno kar se tiče krojačev.

Prvi in zadnji predlog sta se odkazala pravnemu odseku, gledè drugega predloga pa je prepustilo deželnemu glavarju, da ga odkáže odseku, kateri se mu bode zdel primerni. Na to poroča poslanec conte Valentinis o premembi zakona glede spremembe plač za učitelje na meščanski soli. Ker je poslanec dr. Venuti želel, da bi se pridjal nekemu š tega zakonskega načrta še neki dostavek, je sklenil deželni zbor na predlog posl. Grčca, da se ta zadeva odstopi še jedenkrat pravnemu odseku, ki naj potem stavi primerne predloge.

Na to poroča dr. Verzeznassi v imenu pravnega odseka o resolucijah „Katoliško političnega društva za bovski okraj“ in sicer prvič, da se dovoli družbi sv. Nikolaja v Trstu stalna letna podpora 600 K in drugič, da se premeni volilni red za deželnozbornske volitve tako, da bodo volitve direktne, tajne in pa da je volišče volilcev, imajočih volilno pravico v trgih, domači kraj, ne pa kakor je dosedaj bilo, da so morali volilci vseh trgov slovenske strani priti na volišče v Tolmin.

Gledè prve resolucije, namreč da se dovoli društvu sv. Nikolaja v Trstu stalna podpora letnih 600 K, preide deželni zbor na dnevni red, glede druge resolucije pa predlaga poročevalec, da se ista odkáže poročevalcu o volilni reformi v upravnem odseku, ki naj o njej poroča deželnemu zboru o svojem času.

Oglasi se k besedi poslanec Grčca ter predlaga, da se gledè zadnje točke resolucije o premembi volilnega reda tičeče se namreč volišč, naroči pravnemu odseku, da že v sedanjem zasedanju stavi predlog v smislu te resolucije. Gledè tega,

da o tej premembi poroča pravni odsek že v sedanjem zasedanju, pridružuje se posl. Grčci tudi poročevalec dr. Verzeznassi, na kar se oglasi k besedi poslanec dr. Tuma.

Dr. Tuma se odločno izreče proti predlogu poslanca Grčca, ki nalaga pravnemu odseku že danes, kako naj reši ta predlog. Govornik meni, da se kaj takega ne da vsprejeti že zaradi tega, ker bi veljalo za slovenske trge drugo pravilo nego za italijanske. (Poslanec Grčca ugovarja, da ni on tega menil).

Predsednik pravnega odseka Marani se čudi poslancu Grčci, da pride s takim predlogom zdaj na dan, ko ni v upravnem odseku kot član istega o tem niti znil besede. (Poslanec Grčca ugovarja tej opazki). Na to zaprosi besedi poslanec prof. Berbuč. On pravi, da podpira predlog poslanca Grčca, ker smatra dejstvo, da morajo še dandanes v takozvanem „prosvitljenem veku“ volilci, obrtniki in trgovci iz Ajdovščine iti na volišče v Tolmin, kot nekak — petrefakt iz prejšnjega stoletja. Kdo iz obrtnikov in trgovcev naj zapre svojo obrt ali pa svojo trgovino za dva ali tri dni, naj potrosi za pot obilo denarja, samo zato, da odda svoj glas? — To se pravi ravno tako kakor: vi imate volilno pravico, ali izvršiti jo zamorete le na luni. Po govornikovem mnenju je pač skrajni čas, da se odstranijo take anomalije in zato predlaga, da se sprejme Grčev predlog, namreč da se naloži pravnemu odseku, da se stavi že v sedanjih seji predlog v smislu omenjene resolucije ter da ga predloži zbornici v potrjenje.

Na to poprosi besede iznova posl. dr. Tuma ter se še jedenkrat odločno izreče proti predlogu poslanca Grčca ter proti izvajanju prof. Berbuča. Dr. Tuma pravi, da je — napreden, ali da ni še prišel čas, ko bi se volilni red spremenil; on pravi, da naše ljudstvo (tu je govora le o obrtnikih in trgovcih v trgih!) ni še zrelo za tako spremembo, posebno v času, ko ljudje ne znajo še niti brati in pisati. Tu začne vmešavati vmes tudi splošno volilno pravico itd. Poslanec Berbuč dobivši besedo, pravi, da tu ne gre za drugo, nego da se sklene, da bodo volilci trgovci v svojih domačih krajih, da se bodo torej lahko posluževali svoje volilne pravice, kar jim je drugače takorekoč onemogočeno, ako bi morali hoditi volit kakor n. pr. Ajdovci iz Ajdovščine v Tolmin. Na to da glavar besedo poročevalcu dr. Verzeznassiju. Dr. Verzeznassi pravi, da s tem še ni rečeno, da bi njegova stranka glasovala proti premembi volilnega reda kakoršna želi poslanec Grčca ter resolucija „katol. polit. društva v Bovcu“, da pa ostane pri svojem predlogu, namreč: resolucija se odstopi pravnemu odseku oziroma poročevalcu istega, da o njej poroča že v sedanjem zasedanju.

Deželni glavar pravi, da bode dal na glasovanje najprej predlog poročevalca dr. Verzeznassija, da naj se v principu odstopi resolucija pravnemu odseku, o kateri naj poroča deželnemu zboru že v sedanjem zasedanju; potem pa da bode dal na glasovanje predlog posl. Grčca in sicer kot dostavek k prejšnjemu predlogu poročevalca dr. Verzeznassija.

Pri glasovanju so za predlog Verzeznassija glasovali vsi poslanci, za dostavek Grčca pa samo vsi Slovenci izvemši dr. Tuma.

Dr. Tuma vstane ter naznani deželnemu glavarju, češ, da so nekateri poslanci za oboje glasovali. „Seveda!“ so odgovorili poslanci, ki so glasovali za oboje, „saj je bilo tudi tako prav!“

Deželni glavar na to podučil dr. Tuma, da so tisti poslanci, ki so glasovali „za oboje“, jedenkrat glasovali za predlog v principu, a drugikat za dostavek k predlogu. Na to je dr. Tuma — obmolnil.... Dobil je pa besedo dr. Verzeznassi, ki poroča o predlogu finančnega odseka glede pospeševanja živinoreje. Ko je prišel do prečitanja dotičnega načrta, predlaga dr. Gregorčič, naj se seje prečije z ozirom na hudo vročino v zbornici ter na

to, da so razni poslanci v raznih odsekih sedeli in delali že predpoludne in popoldne od treh dalje. Predlog je bil sprejet, na kar zaključil dež glavar sejo in odredi prihodnjo sejo na soboto ob 5. uri popoldne.

Osma seja.

V soboto ob 5. uri popoldne imel je deželni zbor svojo sejo. Prečital in odobril se je zapisnik prejšnje seje, na kar naznani deželni glavar, da je došla deželnemu zboru od občine sv. Križ na Vipavskem prošnja za premembo volilnega reda in sicer tako, da sme mesto sv. Križ voliti z mesti in trgi.

Deželni glavar naznani tudi, da sta mu poslanca conte Panigai in dr. Rojic naznanila in sicer jeden predlog, a drugi jedno interpelacijo, kateri da bodeta prečitala po dokončanem dnevnem redu. Preide se potem k nadaljevanju razprave o zakonskem načrtu gledè pospeševanja govedoreje v deželi. Ta zakonski načrt bil je konečno vsprejet z nekaterimi premembami in dostavki poslanca Lapanje k §§ 15 in 17 in pa z izključenjem § 18 na predlog poslanca Michielija. Ta poslanec je stavlil tudi predlog da se dežela v živinorejskem pogledu deli v tri a ne v štiri okraje kakor predlaga to odsek. Poslanca Grčca in Tuma sta zagovarjala sicer odsekov predlog, da bi dežela bila v tem pogledu razdeljena v štiri dele s posebnim ozirom na to, da se na Krasu mora odgajati druga pasma živine, nego na Vipavskem in sploh v dolini. Italijanska večina sprejela pa je Michielijev predlog.

Ta zakonski načrt se je sprejel tudi v drugem in tretjem branju.

Poslanec Grčca poroča v imenu pravnega odseka o prošnji občine Šebrelje za podporo, ki naj bi se podelila tej občini za popravo oziroma za novo zgradbo mostov v Stopniku in Tratah, od katerih jeden naj bi bil železen, drugi pa lesén in stavi predlog, da se ta prošnja odstopi deželnemu odboru, ki naj se prepriča, ali je omenjena zgradba oziroma poprava v resnici potrebna.

Predlog je bil sprejet.

V imenu istega odseka poroča posl. M u h a o sprejetju nekaterih cest in pa zgorej imenovanih dveh mostov med skladovne. Predlog glede cest se sprejme. Glede omenjenih dveh mostov Stopnik in Trata pa je nastala živahna debata, katere so se udeležili poslanci dr. Marani, dr. Egger, dr. Venuti, Grčca, Lapanja, dr. Tuma, dr. Gregorčič in prof. Berbuč.

Povod tej razpravi je dala stilizacija Grčevega predloga glede podpore za te mostove in pa dostavek dr. Eggerja k Grčevemu predlogu, da naj se deželni odbor prepriča, ako sta omenjena mostova okrajnega pomena, ki je bil tudi sprejet. Dr. Venuti je namreč trdil, da bi si deželni zbor nasprotoval, ako bi vsprejel predlog, da se vsprejmeta omenjena mostova med skladovne, ko je vsprejel dr. Eggerjev dostavek k Grčevemu predlogu, da naj se deželni odbor še komaj prepriča o okrajnem pomenu teh dveh mostov, ki se zamoreta še le potem sprejeti med skladovne, ko bode ta njih okrajni pomen dognan. Poslanec Grčca je rekel, da ni dr. Eggerjevem dostavku ugovarjal, ker je dr. Egger pretiho govoril, da bi ga mogel razumeti.

Vkljub vsem priporočilom in zatrjevanjem od strani zgorej imenovanih slovenskih poslancev, da sta omenjena mosta nujno potrebna za velik del cerkljanskega okraja, se omenjena mosta nista vsprejela med skladovne, nego vsprejel se je posredovalni predlog dr. Marani-ja, da se stvar odstopi deželnemu odboru, ki naj se o okrajnem pomenu teh dveh mostov prepriča ter deželnemu odboru o tem še v sedanjem zasedanju poroča.

Na to poroča dr. Egger tudi v imenu pravnega odseka o predlogu deželnega odbora glede spremembe § 53 lovskega zakona, ter predlaga, da se o tem predlogu preide na dnevni red.

Tu poprosi posl. Grčca besede. Posl. Grčca pravi, da ne bode govoril proti predlogu, ker ve, da bi ničesar ne opravil

in ker bi vlada za zdaj, kakor stvari stojé, kake premembe najbrže niti ne predložila v Najviše potrjenje. Ako spregovori par besed, stori to le iz namena, da opozori visoko vlado, da prej ali slej mora gotovo priti do spremembe lovskega zakona. Tu omenja raznih škod, ki jih napravlja divjačina posebno pa zajci kmetovalcem.

Današnji lovski zakoni, pravi, branijo divjačino, ali treba bode misliti na to, da se sklenejo zakoni, ki bodo morali braniti kmetovalčeve pridelke in nasade pred divjačino.

Predlog odsekov se sprejme.

Na to poročaja dr. Tuma o prošnji tolminskega županstva za premestitev pripravnice za učiteljske iz Podgore v Tolmin ter predlaga, da se ta prošnja izroči deželnemu odboru, ki naj stvar natanjko preišče in se o njej pouči ter prošnjo priporoča visoki vladi v uvaževanje.

Dr. Venuti omeni, da je drugi del tega predloga popolnoma v nasprotju s prvim delom, ter pravi, kako da se zamore deželnemu odboru naročati, da prošnjo priporoča visoki vladi v uvaževanje, ko se mora še le prepričati o stvari ter izvesti, ali je prošnja utemeljena ali ne? On misli torej, da se zadnji del predloga v tem smislu popravi, da deželni odbor vladi še le potem prošnjo priporoča, ko se je prepričal o njeni opravičenosti.

V tem smislu popravljeni predlog se sprejme.

Na to poročajo poslanci dr. Gregorčič, Chiozza, prof. Berbuč in dr. Verzeznassi v računskih sklepih in predarkih raznih zalogov, ki se nahajajo v deželni upravi in ki se vsprejmejo brez vsake opazke. Dr. Marani poroča na to v imenu deželnega odbora o odstopu splošnih delnic društva Vipavske železnice državi kot prispevek k gradbenim stroškom druge železniške zveze s Trstom. Po dvakratnem glasovanju se je predlog odkazal finančnemu odseku.

Predlog posl. dr. Abrama o načrtu zakona glede ognjegasnega reda se je sprejel, kakor ga je stavil predlagatelj.

Konečno je bil vsprejet predlog deželnega odbora, o katerem je poročal dr. Tuma, da se načrt zakona, s katerim se uravnava zdravstvena služba v občinah, izroči posebnemu odseku, broječemu 11 članov, ki se imajo izvoliti iz pravnega in finančnega odseka in h katerim se imajo pritegniti tudi zdravniški izvedenci.

Na to prečita conte Panigai svoj predlog, da se dovoli v svrhu pogodovanja močvirja pri Gradežu in Ogleju znesek 2000 kron.

Dr. Rojč pa čita svojo interpelacijo, katero prinašamo na uvodnem mestu.

Ko je še dr. Tuma prečital svojo interpelacijo, katero je med sejo naznanil dež. glavarju, in s katero vpraša naučno upravo, ali misli popolniti razpis službe ravnatelja na tukajšnji realki tako, da se zahteva od prosilcev popolno znanje deželnih jezikov, slovenskega in italijanskega, bila je seja zaključena.

Dopisi.

Iz učiteljskih krogov. — „Soča“ (št. 76) se čudi, da prinaša „Gorica“ toliko dopisov iz učiteljskih krogov. Trdi celo, da ti dopisi ne izhajajo od učiteljev, ampak iz neke druge kovačnice. Koga s tem meni, res ne vem. To pa zagotovo vem in trdim, da so vse dopise iz učit. krogov, prijavljene v „Gorici“, spisali učitelji (ljudskih šol), pravi, aktivni in ne upokojeni učitelji, da se ne bo drugih sumničilo. Kdor si upa dokazati, da to ni res, dobi nagrado; toraj „Soča“ z dokazi ven! ali pa preklicati, sicer že veš, katero ime ti tiče. Ali ne ve „Soča“, da so učitelji, ki niso pri učit. društvu, ampak v opoziciji, najdelavnejši in ravno radi tega marsikdo ni pri društvu ker nočejo časa zgubljevati in tritati pri praznih zborovanjih, kjer odločuje sila in neznačajnost? Ko se je bil boj za zboljšanje učiteljskih plač, kdo se je največ trudil? Morda oni, ki so sedaj „napredni“? Kaj še, oni so se s „Sočo“ borili proti nam, proti zbolj-

šanju! (očitali nam, da hočemo jesti kruh, ki je namočen v krvi drugih, kmeta na boben spraviti itd.) To je znano „Soči“, zato pač ne umem, kako se more čuditi, da je od naše strani toliko dopisov, iz onega tabora pa ne. Kaj hočete, oni so „napredni“, ne marajo za delo! Saj jih poznate one „komod“ gospode med učiteljstvom, ki si znajo pri vsakem nadzorniku ustvariti ugoden položaj, pridobiti si prednosti in ugodnosti in solnčiti se v njegovej milosti v družbi prijetnega „dolce far niente“. Saj še celo glede dela v šoli so si znali pridobiti olajšave, katerih drugi učitelji ne poznamo — pač dvojna mera!

Kdor toraj pozna te razmere (kakor n. pr. gospod lastnik „Soče“), se pač ne sme čuditi pogostim dopisom v „Gorici“. Ne samo eden, dva dopisa za vsako število, ampak več listov bi lahko napisali z žalostnimi učiteljskimi odnosi, toda za sedaj potrpiamo, odbijamo samo napade. Ko bo mera polna, ko stvari popolnoma dozore, pride že vse na vrsto, ako se ne krene na drugačno pot. Postave naj se izvršujejo, pravično naj se postopa, pa prenehajo vse pritožbe, vsa nezadovoljnost.

Iz Bovca, 30. junija. Gosp. urednik! Blagovolite sprejeti v cenjeni list „Gorica“ nekoliko pojasnila na dopis z Bovskega v 73. številu lista „Soča“.

Dopisun se zadira v naše „Kat. pol. društvo“ češ, da to je „proti slovanstvu in narodu v pogubo“, radi tega da se dovoljujejo taka društva brez ovire.

Vprašamo pa dotičnega dopisuna v „Soči“: kje je več narodnosti, ali pri liberalcih ali, kakor nas imenujete, pri „klerikalcih“? Ali ni bilo čuti, ko so tudi „dajnacionalni“ kolesarji imeli izlet skoz Bove v Gorico, ravno od nar. napr. stranke sicer še Vaših mlekozobih „naprednjakov“ heil-pozdravov? In vprašamo: kje se pa več govori v nemščini ali sploh v tujem jeziku kakor pri „narodno-napr.“ stranki? Saj v Bovcu že ni čuti skoraj besede več slovenski iz ust teh toliko hvaljenih Slovencev in naprednjakov!

Mislím, da je prišel zopet Rosmanov duh v naše naprednjake. Potem se zadira v preč. g. Ivančiča kurata na Srpenici, da ne bo „dolgo več gospodoval na Srpenici“. Jaz mislim pa ravno nasprotno. In tem potom moram nekaj omeniti. Ni še dolgo tega, kar se je „Soča“ zadirala na Srpenčane, da se ne morejo otresti tiste „dajnacionalne“ garde iz obč. zastopa. In sedaj, ko se je to zgodilo, pa imenuje tiste „dajnacionalne“ „vrle Srpenčane“ in želela bi, da bi prišli tisti zopet na krmilo seve zato, ker trobijo v nje rog. Kaj to pomenja, naj razsodijo bralci „Gorice“ sami. Kam nas tirajo tako imenovani narodnjaki?!

Potem se pa zadira ne vem ali vedoma ali nevedoma samo z namenom seveda, da bi koga ob čast pripravil, (saj to je njih program in „Sočin“) v spoštovanega g. župana v Logu, seveda zato, ker ne pleše po njihovih željah in ne trobi v Gab. rog. Da pa stvar izvedo tudi cenj. bralci „Gorice“, moram izjaviti, da tisto je bilo vse do pikice lažljivo, kar je „Soča“ pisala. „Soča“ je namreč pisala: „ne hodi k županu v Log ako nimaš polno možnjo denarjev. Drugače se ti zgodi kaj neljubega kakor se je to zgodilo nekemu poštemu obrtniku iz Bovca“. Seve da poštem je le tisti, kdor trobi v njih rog, vsi drugi so jim nič vredni. — Ker sem bil pa ravno navzoč, moram priznati gospodu županu vso čast, da se ni še kaj hujšega zgodilo, kar bi bilo tistemu „poštemu obrtniku“ nekoliko časa v spominu, kako se hodi dela fehtal po Logu.

Stvar pa je bila taka. Dotični „pošten obrtnik“, kakor ga „Soča“ imenuje, je znani Koleri, kateri rad visoko leta in misli, ako mu dovolijo milostno prostorček v nar.-napr. stranki, da sme že blatiti kogar hoče. Ali da mu razložim resnico in da svet izve kakšni poštenjaki so to, naj navedem stvar, kakor je zares bila. Prišel je dotični znani Koleri, ko

nas je bilo lepo društvo pri mizi zbranih v gostilni gosp. župana, s svojim „kalamonom“ ne, z „musterbuchom“ kakor on, ki niti slovenščine ne zna, imenuje tisto stvar, s katero hodi s trebuhom za kruhom in začel razkazovati in raztezati „muštre“ po celi krčmi, kajti on je eden tistih obrtnikov, kateri ne odvajajo 99 enega kozla, ko pa je mož sprevidel, da se delavci ne zmenijo za njegove „muštre“ in da ne bo nič „kšefta“ je prisedel k mizi in pil tam z delavci, seve brez plačno; da se pa pokaže „poštenega obrtnika“ ukaže tudi on en „dopelliter“. Ko pa je bil čas za plačati, ne vem ali ni imel cvenka ali kako, plačati ni hotel in se je šele jel pripraviti z delavci Ložani in jih tudi razžalil. No in potem seveda so mu delavci hoteli pokazati tisti prostor kjer je zidar pustil odprtino. — Tako je bilo, a ne kakor dopisnik hudobno laže o g. županu. Saj ravno g. župana bovški obrtniki, kateri imajo kaj opravila, zelo spoštujejo, ker je jako točen v vseh stvareh. In to človeče si upa ga slikati kot najbolj surovega! Torej vsakemu svoje!

No naposled še žuga g. županji z njeno preteklostjo. To pa je že nad vse hudoben naklep! No čuda bi ne bilo ako prinese „Soča“ jedno laž take vrste več, saj to jej posebno ugaja, pa menda le za to, da bi odvrnila pozornost od mlakuže svojih pristašev, ki stoje v njej do — vratu! Samoumazancem je to najljubše orožje, ko si ne morejo pomagati iz zagate na lep način; fuj, taki Slovenci! Sram nas je, da smo z njimi jednega rodu! Naša lista „Gorica“ ali „Pr. List“ bi gotovo ne objavila takšnih dopisov, ako bi hoteli pisariti kaj o naprednjakih, kar bi se dalo storiti ne le na koše, marveč na vagone. Ali ste razumeli, Gab. in tovarišija? Ali naša lista nočeta delati tega, ker nočeta pohujševati mladine kakor delata vaši glasili „Soča“ in „Primorec“.

In to se vidi na vaši „napredni“ mladini, ki je vaš up, kako razdivjana je, ali ta up in prihodnost vaše mladine vas bosta varala in z vašim lastnim bičem vas bosta bičala. Zato je dobro da se je tukaj ustanovilo „delav. izobr. društvo“, v obran proti temu, kar bi moglo priti, ker ljudstvo je začelo sprevidevati, kje je resnica, zato se naše čete zmiraj bolj množijo zlasti delavcev obrtnikov in kmetov.

Zato kličemo: kdor se ni še zdrnil, naj pride do spoznanja, ker le naša stranka je delavcu koristna.

Torej delavci, združite se še bolj trdno v kršanska društva in prihodnost vam ne bo v škodo ne vam in ne vašim otrokom. Več obrtnikov.

Politični pregled.

O notranjem položaju.

Deželni zbori nadaljujejo svoje delo in razprave v njih vrše se splošno mirno. Posebne politične važnosti ne nudijo razprave večine deželnih zborov in ne bodo tudi imele nobenega večjega upliva na splošni notranji politični položaj. Izjemi sta le moravski in češki deželni zbor. Od dokončanih razprav v teh deželnih zborih je mogoče odvisna usoda prihodnjega državnozbornskega zasedanja. V moravskem deželnem zboru so se Nemci in Čehi še precej približali ter se od obeh strani povdarja neobhodna potreba sporazumljenja med obema narodnostima v deželi. Zato so pa sklenili Nemci letos glasovati za subvencijo češki gimnaziji v Zábrehu, čemur so se do letos vedno odločno ustavljali. V češkem deželnem zboru ni sicer hrupnih dogodkov, vendar pa o kakem zblizanju ne more biti govora. Karakteristično za razmere v češkem deželnem zboru je to, da so konservativni veleposestniki predložili premembo volilnega reda, vsled katerega bi dobilo tudi ustavoverno veleposestvo nekoliko sedežev v dež. zboru. A Nemci glasovali so, ko se je namreč odkazal ta predlog posebnemu odseku, proti njemu ter pokazali s tem, da jim ni dosti ležeče na sporazumljenju. In to je ravno, kar daje nekaterim listom povod, da pravijo, da sprava med Nemci in Čehi ni še nikakor tako blizu, kakor so se nadejali nekateri politični optimisti. Ker je pa usoda državnega zbora uprav od sprave med Čehi in Nemci odvisna,

je ta pojav v češkem deželnem zboru nekaj slab omen za mirno delovanje v prihodnjem državnozbornskem zasedanju.

Češki deželni zbor.

V soboto je sklenil češki deželni zbor, da se uvedejo na Češkem direktne volitve. Volišče bo v vsaki občini, ki šteje nad 500 prebivalcev.

Avstrija in Meksika.

Uradno se potrjuje, da so se mej našo državo in Meksiko zopet pričele diplomatske zveze. Po onem nesrečnem dogodku leta 1857, ko je padlo meksikansko cesarstvo, so se popolnoma pretrgale diplomatske zveze mej Meksiko in našo državo. Ker pa so se v zadnjem času tudi zboljšale trgovinske razmere mej Meksiko in našo državo, je to dosti pripomoglo tudi k političnemu zblizanju obeh držav. Kot zastopnikom Avstrije je izbran grof Gilbert Hohenwart, sin slovečega avstrijskega državnika in mu je ob jednem podeljen naslov za Meksiko pooblaščenega ministra.

Atentat na turškega sultana.

Iz Carigrada se poroča: Policijsko ministerstvo je dalo najstrožje varnostne odredbe, ker se je izkazalo, da je požar, ki je pred kratkim nastal poleg sultanove spalnice, nalašč bil zaneten. Sultanova spalnica ima dva uhoda, jednega iz harema, drugega s hodnika. Ogenj je zanetila neka haremska sužnja, ki je baje tudi priznala, da je hotela sultana umoriti, neče pa imenovati one osebe, ki so jo v to pridobile.

Potovanje srbske kraljeve dvojice v Rusijo.

Listi poročajo, da je definitivno določeno, da potuje srbski kralj s soprogo v Rusijo ter da ju hočejo na carskem dvoru z veseljem sprejeti. S tem da je javno dokazano, da obstojé mej Rusijo in Srbijo prijateljski odnosi in ne taki, kakoršnih želijo sovražniki Slovanov. Ni še natančno določen čas za to potovanje, določeno pa je, da potuje kralj Aleksander z velikim spremstvom. Car sprejme svoje goste na svojem letovišču v Livadiji. Kralj Aleksander in kraljica Draga ostaneta potem še mesec dni v Kavkazu, povrtna se pa v Srbijo po Donavi preko Kišeneva.

Glede tega potovanja pišejo nekateri listi, da je jako ozlovljen Koburzan, vladar v Bolgariji, ker se njemu ne posreči priti do carja, je poučen o privatnem političnem mišljenju sedanjega bolgarskega vladarja.

Domače in razne novice.

Imenovanje. — Minister za poljedelstvo je imenoval c. kr. namestništvonega svetovalca in voditelja goriškega okr. glavarstva g. grofa Henr. Attensa podpredsednikom komisije za pogodovanje Krasa na Primorskem.

Veliko šolsko veselico priredé v soboto dne 13. t. m. ob 6. uri zvečer na dvorišču „Šolskega Doma“ učenske deklamatorične tečaj. — Zanimiv spored vsega med deklamacijami in petjem veselo igro „V hadih zadregah“ in burko „Kdo je to naredil?“ — Vstopnina za osebo 50 vin, sedež 20 vin. Šolska mladina plača polovico. Čisti dohodek pojde v korist „Šolskemu Domu“. Priporočamo nujno vsem rodoljubom iz mesta in bližnje okolice, naj z obilno udeležbo podpirajo sveto stvar.

Za „Šolski Dom“ je došlo našemu upravnistvu: Bizjak Jožef v Divači 1 K (ravno toliko za „Alojzijevišče“); Žnidarčič Andrej, vikar v Gradnem 10 K; Melhijor Zorko, kaplan pri Sv. Marjeti niže Ptuja 7 K; Ivan Filipič, dekan v Ločniku 10 K. — Lepa hvala!

Sklep šolskega leta v „Šolskem Domu“ bode v soboto dne 13. t. m. Slovesna sv. maša bode ob 8. uri pri sv. Ignaciju.

V nedeljo 14. ob 9. zjutraj se sklne šolsko leto moške obrtno-nadaljevalne šole, obdarilo se bode pridnejšé učence in razdelilo spričevala. Zatim se odpre razstava izdelkov moške in ženske obrtno-nadaljevalne šole, pripravljavnice za izobraževališča in učenk ljudske šole. Razstava bode p. n. občinstvu odprta od 9 do 12 in od 3 do 5 ure popoldne.

Poskušen samomor. — Včeraj zjutraj so našli v njegovem stanovanju vpokojenega stotnika barona Lichtensterna na pol mrtvega ležati na tleh v spalni sobi. Pil je strup. Prenesli so ga v bolnišnico, kjer leži v smrtni nevarnosti. Uzrok samomora je baje neozdravljiva bolezen.

Vabilo k javni tomboli, ki bo nepreklicno prih. nedeljo, to je dne 14. julija ako bo količkaj ugodno vreme, ker se ni mogla vršiti v nedeljo deloma radi slabega vremena, deloma radi drugih

ovir. Dobitka sta dva: Činkvina 200 K, tombola 400 K. Ob 5. uri prične igrati vojaška godba. Po tomboli bo koncert in prosta zabava z narodnim petjem. K obilni udeležbi vabi slavno občinstvo Odbor.

V Št. Petru, 8. julija 1901.

Dostavek uredništva. — Da se je tombola v nedeljo prenesla, je velika škoda. Nevihta, ki je pretila je kmalu prenehala in tako tudi dež. Nastalo je lepo vreme in bilo je po dežju prijetno hladno. Ljudstva je prišlo od vseh strani rav obilo in vse je kazalo, da bi se bila tombola v vsakem oziru obnesla prav dobro. Gospodje, ki so imeli v rokah stvar, so se z odpovedjo preneglji ter se prehitro ustrašili male plohe. Da so pa na dvorišču združne hiše zbrano občinstvo nekoliko odškodovali, prišli so šentpeterski pevci, ki so zapeli prav izborno in precizno nekaj zbranih in krasnih zborov. Št. Peterci so lahko ponosni na svoj pevski zbor.

Deželni zbor. — Danes popoldne ob 5. uri ima deželni zbor zopet svojo sejo.

Peticije na deželni zbor za zgradbo deželne bolnišnice in narišnice vložili so do sedaj Gosp. Alfred Lenassi in drugovi v Gorici; zahtevajo tudi premestitev bolnišnice usmiljenih bratov iz mesta. Županstvo Sv. Križ navaja v svoji peticiji, da je imelo leta 1900 čez 4000 K bolniških stroškov, katerih ni še moglo poravnati, večina te svote gre v drago tržaško mesto bolnišnico. Županstva v Brdih, namreč Kojsko, Kozana, Medana, Dolenje, Biljana, Kožbana in Št. Ferjan vložila so skupno prošnjo, naglašujoč potrebo gori omenjenih zavodov že iz gospodarskega ozira. Županstvo Št. Ferjan je vložilo pa še posebej prošnjo za istočasno zgradbo bolnišnice in narišnice. Dr. Rojce se ni bal ne truda ne stroškov, da je celo zadevo razjasnil občinam in posameznikom. Ali kakor se sliši, pa nekateri, katere stvar posebno zadeva in so od občin tudi plačani, niso posvetili stvari niti toliko pozornosti, da bi bili dotično razpravo le prečitali, kar zahteva že njih dolžnost in morebiti tudi od občine dobivana nagrada. Ako se bo občinam vsled njih nemarnosti glede bolniških stroškov in zgube denarja, ki gre iz dežele, slabo godilo, naj se potem nikar ne pritožujejo!

Kdo je pa ta? — Včasih je nazival dr. Gregorčiča svojim očetom! Nikdar v svojem življenju ni imel navade prositi, kar je postal je postal iz svoje moči. Nikdar ni upognil tilnika! Na njegovo vest se več zanašajo kakor na 100 Gregorčičev! „Goričanski“ kronjuristi mu ne sežejo niti do členov! S svojim delom in znanjem nadkriljuje nekaj Gregorčičev! On bo poslanec in odbornik, ko o njegovih nasprotnikih ne bo več sledu! On je najdelavnejši in najnesebičnejši izmed vseh dosedanjih poslancev!

Dr. Gregorčič mu nikdar ne seže niti do pete! To ni bahanje, ampak dar od Boga, s kojim se on čisto nič ne ponaša, ker po naši veri: taki talenti so izjeme, in to pride od zgorej!

To so besede Gabrščekove „Soče“, katero nadzoruje dr. Tuma.

Kdo je gori označeno nadeloveško bitje? Klobuk z glave! preden je imenujemo! To bitje je dr. Tuma!

Veselimo se, da tak mož prebiva med nami, ter prosimo Boga, da se ne izpolni tudi nad njim nemški pregovor, ki pravi: „Der Hochmuth kommt vor dem Falle!“

Kmetijska podružnica za goriški sodnijski okraj šteje 184 udov. Ona voli v centralni odbor 12 zastopnikov. 7. t. m. volilo je 73 udov, se ve vse italijanske, ker slovenskih udov je malo, a še ti so se malo udeležili, kakih 7 do 9. Voljeni so: Cristofolotti, Dörfler, dr. Venuti, dr. Marani, Nigris, Devarda, Lipizer, dr. Verzeznassi, Rubbia Corado, prof. v pok. Motz, Gasser, Fonzari.

Shod socijalnih demokratov, ki se je vršil v nedeljo, v Dreherjevem salonu, je bil jako buren. Znani Učekar je napadal krščanske socijaliste, odgovarjal mu je dr. Faidutti. Med zborovalci nastal je tak nemir, da se je moralo zborovanje zaključiti.

Zlato uro z verigo je našel v mestnem vrtu g. Martin Podbršček in jo izročil okrajnemu glavarstvu.

Toča. — V soboto popoldne je adala toča v komenski okolici. Prizadela je in poškodovala še precej poljske pridelke, posebno pa grozdje in sicer deloma v komenski, gorjanski in volčjegrajški davčni občini.

O novi državni cesti od Kobarida dalje nam piše nekdo: Nova državna cesta od Kobarida do trnov-

skega klanca dobro napreduje, ali ne bode povsem pravilno narejena. Kajti pri toliki strmini bi moral biti skoraj skozi in skozi ob kraju ceste zid in nele samo obdelani posamezni saksebi stoječi oddrsniki (parekarji). Recimo, ko bi se zlasti ponoči srečavali hitro vozeči vozovi kakor tudi v slučaju, da je voznik vinjen, se bodo gotovo godile velike nesreče; kajti še na ravnini se večkrat pripeti, da vozovi zadevajo ob tiste kamne, jih celo razbijejo in v grapo pomečejo. Kaj pa bode pri toliki strmini na tej novi cesti? Zato pa naj bi visoka vlada za časa priskrbela, da se na strani te nove ceste skozi in skozi zid naredi, da se ne bodo godile nesreče, po nesrečah pomagati je prepozno.

Opazovalec.

Nesreča v planinah. — „Slovenca“ poročajo, da so v planini „Klek“ na Gorenjskem našli pastirji dne 5. t. m. mrtvo truplo umirovljenega ljubljanskega magistratnega tajnika dr. Ivana J. A. n. a., ki je bil padel čez pečino in se ubil.

Plemenit dar. — Znani rodoljub in dobrotnik slovenskega naroda gosp. Fran Kalister, veleposestnik v Trstu, podaril je 5000 K podpornemu društvu za visokošolce na Dunaju kot prinos k glavni ter odločil, da se dele iz obresti vsakoletne podpore med vredne in potrebne slovenske visokošolce na Dunaju.

„Der Süden“, glasilo za politične, kulturne in gospodarske koristi Hrvatov in Slovencev, ki so ga l. 1898 na Dunaju ustanovili nekateri hrvaški in slovenski poslanci, je po sklepu ustanovnikov koncem junija t. l. nehal izhajati. Ker je za list še mnogo stroškov poravnati, prosi upravnitvo lista one gg. naročnike, ki so za l. 1899, 1900, 1901 na dolgu, da blagovolje zaostalo naročnino čim prej pošlji pod naslovom: „Der Süden“, Wien, I. Plankengasse 3.

Dunaj, 5. julija 1901.

Uredništvo in upravnitvo lista „Der Süden“, Jakob Pukl.

Listnica uredništva. — Gg. dopisnike prosimo potrpljenja. Pride vse ob svojem času!

Rojaki! Spominjajte se o vsaki priliki „Šolskega doma“.

Danajska borza.
8. julija 1901.

Skupni državni dolg v notah	99 05
Skupni državni dolg v srebru	98 95
Avstrijska zlata renta	118 30
Avstrijska kronska renta 4%	95 65
Ogerska zlata renta 4%	118 20
Ogerska kronska renta 4%	92 90
Avstro-ogerske bančne delnice	16 41
Kreditne delnice	636 —
London vista	239 50
Nem. drž. bankovci za 100 mark 117 42 1/2	
20 mark	23 44
20 frankov	19 04
Italijanske lire	91 05
C. kr. cekini	11 26

Loterijske številke.

Grac	8	11	18	28	53
Dunaj	36	17	31	7	61

Knjiga „Naši narodni greh“ se dobiva v „Narodni tiskarni“ v Gorici in pri knjigotrcu g. Likarju. V nobeni slovenski hiši ne bi smela manjkati ta knjiga, iz katere se moramo učiti, kako živeti res slovenski in kako se ogibati narodnih grehov. Baš sedanje volitve po obmejnih slovenskih pokrajinah so zopet pokazale, kako potrebni smo še narodnega pouka. Zatorej Slovenci, ne izogibajte se tej prekoristni knjigi in naročite si jo! Cena knjigi je 50 vinarjev po pošti 5 vin. več.

Stanovanje išče

mala slovenska družina. — Zahteva se snažno in mirno stanovanje, obstoječe iz dveh—treh sob, kuhinjo in kar treba ter košček vrta ali travnika za prosto uporabo. Stanovanje je lahko v pritličju in nekaj minut zunaj mesta. — Odgovor na upravnitvo „Gorice“ do 15. julija t. l.

Harmonij

s 5 oktavami v dobrem stanu se odda za 200 kron. Kje, pove uredništvo.

Tiskovine za prošnje v dosego brezobrestnih posojil vinogradnikom

ima v zalogi „Narodna tiskarna.“

„Narodna Tiskarna“ v Gorici
ulica Vetturini 9.

Ilijada.

Povest slov. mladini.

Prosto po Homerju

pripoveduje

ANDREJ KRAGELJ.

S tolmačem važnejših osebnih imen ter obsega 273 strani.

CENA:

1 K 40 vin., po pošti 20 vin. več.

Vezana v platno 2 kroni, ozioroma 2 kroni 20 vin.

Dobiva se v „Narodni Tiskarni“ v Gorici, pri knjigotrcih Pallichu v Gorici na Travniku, pri Schwennerju v Ljubljani in Florijanu v Kranji.

Anton Pečenko

Vrtna ulica 8 GORICA Via Giardino 8

priporoča

pristna bela in črna vina iz vipavskih, furlanskih, briskih, dalmatinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po železnici na vse kraje avstro-ogerske monarhije v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo pošilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštena.

Podpisana priporočata slavnemu občinstvu v Gorici in na deželi svojo novo urejeno

prodajalnico jestvin.

V zalogi imata tudi raznovrstne pijače n. pr.: francoski Cognac, pristni kranjski brinjevec, domači tropinovec, fini rum, različna vina, goružice (Senl.) Ciril-Metodovo kavo in Ciril-Metodovo milo ter drugo v to stroko spadajoče blago. — Postrežba točna in po zmernih cenah.

Z odličnim spoštovanjem

Kopač & Kutin,

trgovalca v Semeniški ulici h. št. 1. v lastni hiši, kjer je „Trg. obrt. zadr.“

Josip Valentincič,

pekovski mojster

v Gorici v Raštelju št. 29.

priporoča

vedno sveži kruh navadni in najfinejši,

vsakovrstno pecivo za godove in druge razne „pogrnjene“, prav okusne kolače za birmo in poroke, različne torte itd.

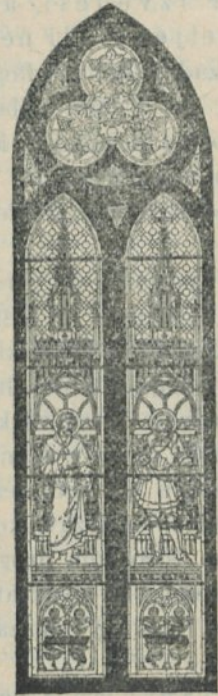
Vsa naročila izvršuje točno in natančno po želji gospodov naročnikov po jako zmernih cenah.

Izvolé naj ga torej počastiti z mnogobrojnimi naročili cenj. gg. rojaki v mestu in na deželi.

Zavod za slikanje na steklu
Edvard Stuhl,
Gradec, Ungergasse št. 3.

izdeluje

slikana okna za cerkve in hiše v raznih slogih.

Podpisani si šteje v prijetno dolžnost, s tem firmo za slikana okna g. Edv. Stuhl iz Gradca v vsakem oziru priporočiti. V tukajšnji novi cerkvi je imenovani gosp. Stuhl priskrbel vsa barvana okna v splošno zadovoljnost in zelo po primerni ceni.

Kuracijski urad v Št. Andrežu pri Gorici dne 19. decembra 1900.

Jos. Kosovel, kurat.

Videlo in potrdilo! Občinsko županstvo Št. Andrež, dne 19. decembra 1900.

Andr. Lutman, župan.

Takih priznavanj imam prečastiti duhovščini na razpolago še dokaj.

Uljudno se priporočam

Ed. Stuhl.

Peter Drašček,

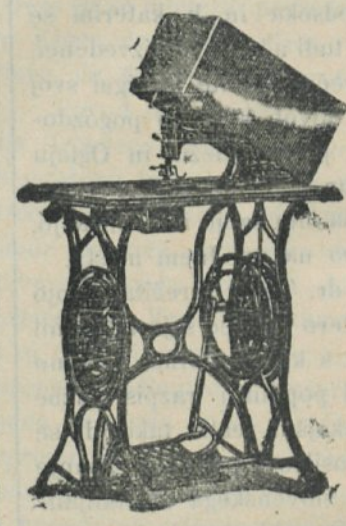
trgovalca jedilnega blaga v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Priporoča se p. n. občinstvu v Gorici in z dežele. Prodaja kavino primeso, sladkor, milo, slanino, riž, maslo surovo in kuhano, olje, moko iz Majdičevih mlinov in vse jestvine.

Zaloga žveplenk sv. Cirila in Metoda.

Fani Drašček,

zaloga šivalnih strojev v Gorici,
Stolna ulica št. 2.

Prodaja stroje tudi na tedenske ali mesečne obroke. Stroji so iz prvih tovarn ter najboljše kakovosti. Priporoča se slav. občinstvu.

Odlikovana kleparska delavnica

Artur Makutz

v Gorici

Ozka ulica št. 1. — Via Stretta št. 1.

Priporoča iz lastne zaloge

izvrstne in trpežne škropilnice proti peronospori,

(prenovljene po Vermorelovi sestavi). Baker je trd in svetel. Zaliske (valvoie) se more lahko premeniti. — Škropilnica je sestavljena priprosto in tako, da škropi lahko na tri načine po volji škropilca.

Cena je zelo nizka.

Sprejemlje v popravo in v prenovljenje škropilnice raznih sistemov in postreže v popolno zadovoljnost stranke.

Priporoča tudi stroje za žveplanje sodov iz cinkanega železa, priprave za obvarovanje vina pred plesnobo in cikanje m pri točenju iz soda (kan), mihove za žveplanje grozdja raznih sistemov, cevi iz gume za vsakovrstne škropilnice. — Sprejema vsa v kleparsko obrt spadajoča dela, postavlja strelovode itd. itd.

